

Autoritzem l'aprovació del present llibre d'Actes de la Comissió Litúrgica de la Província Eclesiàstica d'Alacantina, Leció per els textos litúrgics en llengua vernacula. Consta de cent folis útils i comença el dia d'avui.

València, al 13 novembre de 1978.

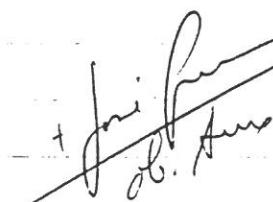
El Secretari de la Conferència E. Valenz.

Acta número 1

El dia 12 de novembre del 1978, a les 17:30 de la vesprada, en el Palau arquebisbal de València, va haver la sessió de constitució de la Comissió de la Província Eclesiàstica d'Alacantina per als textos litúrgics en llengua vernacula.

Fou presidida per l'Excel·lentíssim i Reverendíssim monsenyor Josep Gea Escalano, Bisbe Secretari de la Conferència Episcopal de la Província Eclesiàstica.

M. Andreu Guasch

Patord

Voribus

AFB

Ramon Xirivella

Manel Bell

Jordi Fal

J. Beníquez

Valentina, representant, a més, al Señor Arquebisbe, — absentat aquests dies a Amèrica.

La reunió de constitució havia estat convocada — a nom del Señor Arquebisbe com a President de la Conferència Episcopal pel Reverend mossèn Joan Blanquer Copovi, prevere, que assistí a la reunió de constitució al costat del senyor Bisbe.

Presada l'oració del Pare oroste per tots els assistents començà la sessió. Els membres presents foren:

Rd. Josep Estimiana Nalles, President de la Comissió Diocesana de Litúrgia a València

Rd. Josep Antoni Berenguer Cerdà, President de la Comissió Diocesana de Litúrgia d'Oristà-Alacant

Rd. Ramon Rodríguez Culebras, President de la Comissió Diocesana de Litúrgia de Sogorb-Castelló

Sr. Enric Valor Nivel

Rd. Joaquim Flors Bonet

Sr. Emmanuel Sanchis Guarner

Sr. Eusebiu Adlert Enguerol

Rd. Pere Rintort i Estre

Sr. Francesc Ferrer Pastor

Sr. Xavier Parp Berger

Rd. Vicent Sorribes Gramatge

El Reverend mossèn Blanquer va llegir una carta d'on Francesc de Borja etboll en la que manifestava no podia pertànyer a la comissió per les seues múltiples ocupacions. Tots els assistents foren del parec que no s'havia d'acceptar la tal renúncia; que no es tractava d'imposar un nou treball sinó de reconèixer com a treball de l'única comissió el que ell durant alguns anys ha anat realitzant per a les edicions litúrgiques de les Balears.

El Pare Rintort va fer notar que l'única comissió havia de considerar-se constituïda per dues sessions o nomes autònomes: la del País Valencià

i la de les Balears i proposà que en cas d'elegir-se un President resident a València s'elegís un vice-president resident a les Balears en funcions de President per als assumptes relatius als textos litúrgics d'ells; i viceversa per a València cas que el president elegit de l'única Comissió fos un resident a les Balears. Tots els assistents assentiren a la proposta.

Immediatament el Senyor Bisbe Secretari de la Conferència Episcopal Valentina va informar de diferents punts relatius a la Comissió i les seues comeses: tot el que fa relació a la correcció dels textos litúrgics en llengua vernacula.

Una vegada s'acomiadaren el Senyor Bisbe i mossén Blanquer hi va haver l'elecció de President a través de vots secrets, resultant votats els següents membres:

Rd. mossén Alfonso Edo, tres vots

Rd. mossen Josep Antoni Berenguer Cerdà, un vot

Rd. Pere Piñart Albestre, set vots

En conseqüència fou elegit President de la Comissió el Pere Piñart en la primera votació.

Immediatament fou elegit per unanimitat, a proposta del nou President, com a secretari, al Reverend mossén Alfonso Edo.

El Pere Piñart va descriure als presents el treball realitzat durant dos anys pels membres valencians de la Comissió Interdiocesana de versions al català. Reverends Alfon, Flors, Piñart i doctor Sanchis Guarner als qui molt prompte s'afeginen el senyor Valor, com a representant del sud del País Valencià i el senyor Ferrer per raó de les seues publicacions entre altres motius.

El treball ha consistit en l'estudi pravi de l'acordació valenciana de l'Ordinari de la missa complet, oracions i antífones del cicle dominical, lectures bíbliques dels cicles A, B i C, festes de precepte o que poden caure

en diumenge, sel·lecció de textos del ritual de bateig, matrimoni i exequies i amb la col·laboració del Reverend mossen Josep Climent Barber, el Reverend mossen Albert Tauló Níñal s'ha preparat el cantoral.

El primer treball de la Comissió ha de ser la revisió de la labor ja realitzada.

Majoritàriament els presents donaren el vot de confiança a la labor feta. No obstant el President va oferir material d'estudi als membres que no hi havien participat fins ara. A l'ensembla, els va explicar el sistema que s'havia usat per a la preparació i foren exposades les normes de l'Església sobre unitat de versió litúrgica en cada llengua, així com va ser llegida la resposta concreta del Consilium al senyor Bisbe de Sagorb-Castelló monsenyor Josep Font i Gol en la que reafirmava la unitat de text amb Catalunya i les Balears per al País Valencià.

El Doctor Santis Guarner proposà que es demanes fossen membres de la Comissió un dos components de la Junta de la Paraula Cristiana ja que ells han de carregar amb la preocupació econòmica de les edicions. La proposició fou acceptada per unanimitat.

Tot seguit va ser tractada la qüestió de la necessitat d'editar de forma definitiva el llibre d'altar en edició de caràcter oficial i es donaren els motius per a fer l'edició conjuntament amb les Balears per ser de la mateixa província eclesiàstica. La necessitat de fer-ho juntament amb els Bisbats de la Tarragonense es exigida per la Diòcesi de Tortosa, valenciana i catalana, a més de les raons econòmiques i d'estalvi de treball que no són poques; que a l'actualitat les edicions dels llibres litúrgics se fan per llengües més que per diòcesis. Fou aprovada per tots en general, d'una manera especial pel Reverend Josep Antoni Berenguer com a President de la Comissió Diocesana de Litúrgia.

d'Oriola-estacant i pel Reverend Doctor Ramon Adrià que feia notar insistentment la connexió amb Catalunya de la part nord de la Província de Castelló. El Reverend Josep Estimianana no acceptà la proposició.

Cas de realitzar-se l'edició conjunta es farien les acomodacions valencianes i balears en les galeries cedides gratuïtament pels Bisbes de la Barracanente, segont se comunicà a la representació valenciana dels membres de la Comissió Interdiocesana de Versions al Català, el 31 de març d'enguany.

S'explicà el desig de fer alguna reunió amb els membres de les Balears.

El Pare Ruitort feu notar la necessitat de celebrar les reunions a un lloc on hi haguessin les fonts bibliogràfiques necessàries per a obtenir els dades pertinents en les deliberacions; informà que per aquest motiu les reunions dels qui havien treballat fins aleshores en l'acomodació valenciana dels textos litúrgics s'havien fet a casa del Doctor Sanchis Guarner.

Tots assentiren en acceptar tal proposició i fer allí la reunió pròxima.

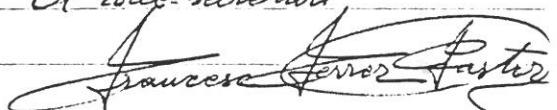
Na ser presentada la qüestió de fer els propis de les tres diòcesis valencianes i de demanar l'aprovació definitiva a Roma de llurs calendaris. Es deixà per a la pròxima reunió el tractar amb major espai del problema.

Una convocada reunió el dimarts 23 de novembre, a les 7 de la vesprada.

Rist i plan

El arce-secretari

El President

Pere Ruitort mestre

Acta número 9

Dia 27 de novembre del 1933, a les 7 de la vesprada, a casa del doctor Sanchis Guarner, en la plaça de Cánovas del Castillo, 6, va haver la sessió de la Comissió Interdiocesana dels Textos Litúrgics. Començà amb l'oració acostumada.

Preparat el pla de la sessió pel President i començant la lectura de l'esbor de l'acta preparada per ell mateix, en absència del Secretari mestre Lluís Alcón, interromp el senyor Adlert demanant insistentment exposar el criteri d'ell mateix i del senyor Cap. Digeix una comunicació en la qual manifestem trobar-se satisfeita per haver-se seguit en el treball realitzat les normes gramaticals de l'Editorial Torre. Consideren que resulta ara imprudent tal normativa per trobar-la massa culta i proposen per als textos litúrgics seguir la doctrina de la gramàtica del doctor Sanchis Guarner, editada per la seua editorial.

Intervé el doctor Sanchis Guarner manifestant que la seua gramàtica fou escrita l'any 1932 amb uns criteris adequats a la problemàtica valenciana de l'època, però que si l'hagues de fer ara, la faria quasi totalment nova, per estar superat afortunadament l'estat cultural en la matèria, tan endarrerit aleshores. Precisa, tot seguit, que mal es pot dir que el sistema és un criteri d'Editorial Torre, donant que aquest fou el que s'inicià en l'assemblea de Castelló del 1932, en la qual s'adoptaren per tots els escriptors valencians responsables del moment les doctrines grammaticals de Tomàs Forner, adaptades al País Valencià amb molt poques variants. Tal sistema fou el seguit des d'aleshores pels periòdics valencians "Acció" i "El Camí", publicacions com "Taula de altres Valencianes" i per les editorials "l'Estel", la mateixa "torre", "Col·lecció Garbi", "Tres i Quatre", "Publicacions dels cursos del Rat Penat", "Sicània", "Gorg" i Vocabularis, Diccionaris

M. Landa i Guasch
✓ Torrelles?

S
Valent

G. A. D.
D. Rodríguez

Julián Falca

H. Benegas

i Gramàtiques publicades i que en l'actualitat segueixen tots els escriptors i publicacions del País.

El Pare Riuert manifesta que un text litúrgic ha de ser escrit correctament, segons ens ho prova el fet dels textos litúrgics llatins, confessionats en llengua cultura intesa pel poble, però ja no usada per ell. El mateix criteri segueixen totes les traduccions litúrgiques actuals. Precisa que la predicació convé que es faca en un llenguatge més col·loquial.

Abdóssim Berenguer manifesta la connexió de la presència del rector d'una parròquia entre els seus feligresos i el resultat de dignificació i millorament de la seua cultura-llengua segons demostren estudis sociològics recents.

Abdóssim Riuert diu que pràcticament bona part del treball de preparació està realitzat i que ara el que cal és no posar entrebancs per tal que l'edició passe avanç. Precisa que es tracta d'un treball que devia haver-se començat el 1964 i que ara el 1983 encara resta molt de camí a fer per acabar-lo.

El doctor Sanchis Guarner manifesta que la llengua usada en el treball parevi és la que generalment usa tot el País Valencià i dice la dignitat intentada no deixa de ser popular. Sembla com que els senyors Edlert i Casp cerquen pretextos per donar llargues a la impressió.

A llavors el Pare Riuert diu que el treball de revisió ha de ser serios i fa constar que en quinze dies que els mencionats senyors han tingut els textos no els han revisats ni han pres cap nota ni fet cap observació.

Xavier Casp es defensa i dir que li han donat els originals amb les correccions de tots els membres preparadors dels textos i que això li ha resultat molt confús. El pare Riuert recalca que després

d'una comunicació telefònica amb ells els feu arribar a temps uns 150 pàgines en galeries i que tampoc els han revisades. El senyor Ferrer Pastor els diu que ell no té cap inconveniència a revisar un text en la situació que estaven els originals i creu que ells dos pel fet d'haver estat editors tampoc l'han de tenir.

Elvors Enric Valor diu a Xavier Casp quines coses concretes té en contra del text preparat; i respon el dit senyor Casp que pràcticament està d'acord amb el 99 per cent del text. El senyor Valor diu que no està justificada l'actitud contrària d'ells dos ja que en un treball col·lectiu sempre ha d'haver-hi alguna diversitat de criteris que no impedeix una unanimitat de fons. El Pare Riuert tot exposa que tota traducció és una opció entre diverses possibilitats i per tant un criteri absolut de conformitat no es pot tenir. Aboltes vegades en una comissió s'haurà de seguir els dictats d'una majoria.

Donat que el treball està fet - diu el senyor offert - nosaltres abandonem la comissió perquè estem en minoria. El Pare Riuert demana aclarirca l'abast d'aquest nosaltres insistentment repetit; i a dit requeriment el senyor offert manifesta que es refereix sempre a ell mateix i al senyor Casp. Per altra banda el Pare Riuert els recorda que si bé el treball de preparació està fet no ho està el d'aprovació oficial. És veritat que les parroquies demanden amb urència el poder tenir els textos editats, cosa exigida ràpidament per la difícil economia de l'edició, però diu que la comissió anirà realitzant la labor de revisió amb reuniuns de freqüència setmanal com a mínim, reunions que han de ser preparades i realitzades seriósament.

Insisteix el senyor offert en la renúncia presentada a la comissió i que la faran efectiva davant dels qui els havia anomenat

El Pare Riuert manifesta que sense buscar in-

formació, anticipadament, havia estat assabentat de la seua labor destructiva a les institucions que no foren dirigidies per ell, que indubtablement seria millor abandonar la comissió si no treballaven constructivament.

El doctor Sanchis Guarner va repetir especialment al senyor Casp que la seua presència era molt estimable per a la comissió, però per a col·laborar

A mitjan reunió es feu present mossen Almíñana i el president mirant d'asserenar els ànims començà com estava previst el treball de revisió de les misses dels Gàtorns del Regne de València, sobretot per motiu d'estar presents els representants de la Diòcesi d'Oriola-ellacant; de part d'ells foren acceptades. El senyor Almíñana expressà alguna disparitat

Mossen Bocenguer donà el resultat de l'estudi dels textos de la pròxima edició que es prepara presentant per escrit algunes observacions per a tenir-les en compte. Es manifestà conforme amb la resta.

El President agràcia l'assistència de mossen Frederic Sala Seva regent de Sant Nicolau d'ellacant el qual manifestà el seu encoratjament davant la nova sessió amb l'affirmació següent: "Això s'ha de fer; heu de passar per damunt de totes les dificultats que es presenten i fer l'edició". Ens exposà que continuament en el Bisbat d'ellacant es reben peticions per a què es celebre la missa en la llengua del poble i que no es pot demanar l'exida de l'edició perquè se necessita.

Es proposà que un dels treballs de la comissió havia de ser estudiar la constitució novament en lletres grec del misteri d'Ell que s'ha fet ja des de fa uns quants anys en Mallorca amb el cant de la Sibil·la.

S'eixida que resultava molt estimable la seua presència, però que compreniem que la distància els dispensava d'assistir a les sessions. La comissió ja buscaria la forma de fer-los arribar les decisions i

recollir els seus vots com per exemple a través d'una sessió especial celebrada en terres alacantines

Es convoca reunió en la parroquia de Sant Pere Pasqual per al dia 4, a les 7 de la vesprada

El president alça la sessió a les 10 de la nit

El vice-secretari

Francesc Ferrer

dilect i plan

El president

Pere Rintort

Pere Rintort

sota número 3

El dia 5 de desembre del 1973, a les 7'30 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Pasqual es reuneix la comissió sota la presidència de mossén Pere Rintort

El president manifesta que donades les múltiples obligacions i la salut deficient del secretari mossén Lluís Esteban solo caldrà nomenar un vice-secretari que suplis en tot cas les absències del titular i proposa s'elegessa al senyor Francesc Ferrer Pastor. Es aprova la dita proposició per unanimitat. Tot seguit comença la revisió dels textos dedicant-se la sessió d'una manera especial als principis bàsics per a l'acomodació al País Valencià.

Es discutí la conveniència de la possible introducció de l'article neutre castellà "lo" davant els adjetius i adverbis. Es debat la qüestió amb diversos raonaments i s'acorda deixar-lo de banda perquè el llenguatge literari modern l'ha re-

M. Andreu Ponsas

Herrero

Vallor

A. Fló

A. Rodríguez

J. Lleó

J. Benítez

fusat i sols es usat en el llenguatge dialectal. Com que els textos litúrgics han de tenir una gran dignitat literària sense perjudici d'una necessària popularitat s'acorda en aquest cas no fer tal concessió al vulgar entre altres raons perquè s'usa cada vegada menys vulgarment.

El Doctor Sanchis Guarner proposa el canvi del verb "abrusar" per la forma valenciana "abrasir", més arrelada al País mentre que la primera forma és quasi totalment desconeixuda a nivell popular.

El senyor Ferrer Foster manifesta la conveniència d'eliminar sistemàticament el pronom indefin "tothom". Elsobre la seua disconformitat el senyor Valor i Vives tot i reconeixent que li manca arrelament al País però al·lega la necessitat de posar aquesta forma a l'abast popular. Dic que els textos litúrgics a més de la riquesa de vocabulari han de familiaritzar el poble amb les expressions de la pròpia llengua i que l'Església amb el seu ús la pot popularitzar molt fàcilment. El senyor Ferrer Foster defensa la seua postura reconeix del senyor Valor. El senyor President intervé per a conciliar les dues postures proposa el canvi de "tothom" per la forma "tots", però no sistemàticament; a més fa notar que en molts càntrics resultaria difícil el canvi per la metria. S'aprova tot seguit la fórmula de l'honorable Pere Biutart.

S'aproven el canvi de la "v" intervocalica en els possessius per la "u", és a dir "meua, teua, seu-

els pronoms "vos" i "us", les dues formes. El moment "vos" darrere signe de puntuació i consonant i "us" darrere vocal con solien fer els classics valencians.

El pronom "ens" en exclusiva, no el popul-

"nos" que no té vigència en el llenguatge literari. Mossén Rintort exposa que l'acomodació mallorquina ha seguit el mateix criteri. El doctor Sanchis Guarner fa notar que la forma vulgar de la capital "se callem" està més pròxima al pronom feble "ens" que al "nos" o "nos"

Acceptar sistemàticament "nosaltres" i "vosaltres" tal com foren usades pels classics i ho són en el llenguatge literari d'araui i rebutjar totalment les distintes formes comarcals d'una gran varietat.

En quant als demonstratius bandejar totalment "etc" i "eixos" per barbarismes. Són més admissibles les formes "esta, estos, estes, eixos, eixos" però és molt recomanable usar constantment les formes clàssiques "aquest," etc. cosa que a la gent en l'actualitat ja troba normal.

Usar les tres formes: "aquest, aqueix, aquell; açò, això, allò; així, aquí, allí"

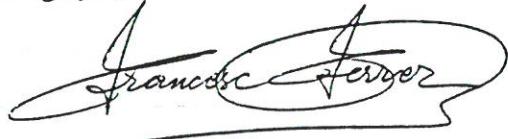
Acte seguit s'alça la sessió a les 9'30 de la nit

El vice-secretari

Albert i plan

El president

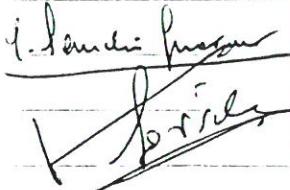
Pere Rintort

Acta número 2

El dia 11 de desembre, a les 9'30 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Fargual es reuneix la Comissió, sota la presidència de mossén Pere Rintort.

El president torna a posar en coneixement dels assistents la necessitat d'edigar el llibre

J. Falony

A. F. Llo
R. Roldan / 2

J. de la Valldale

J. Benetquer

d'estar i la litúrgia de les Hores, conjuntament amb els Bisbes catalans i de les Balcarats. Un dels motius més importants és la gran dificultat econòmica que suposaria una edició separada a més de fer-se actualment les edicions per llengües més que per Bisbat. S'acorda dirigir-se a la Geràquia sol·licitant la solució del problema.

Així mateix dóna compte de la visita efectuada al Senyor Bisbe Secretari de la Conferència Episcopal Valentina per assabentar-lo del problema sorgit a la primera junta de treball, i se demana autorització per a fer paper timbrat de la Comissió a la qual accedix.

Es proposat per al càrrec de tresores abessir el vicent Sorribes i Gramatge i es acceptat unanimous.

Donat que la Comissió s'adona que el treball no pot ser simplement filològic s'acorda sol·licitar la pertinença a aquesta Comissió d'alguns sacerdots que a més de ser experts en ciències eclesiàstiques tenen provada també la coneixença de l'idioma.

Se continua el treball de revisió en quant a la flexió verbal. S'acorda usar les següents formes:

Subjuntiu: a, es, a, em (no "vingam"), eu, en

Imperfet de subjuntiu: "as" preferentment a "ss" la desinència en "ara" es condicional

Incoatius: oferesc, oferitis, oferit, oferim, oferim, oferitis; i en el subjuntiu oferesa, oferesques, oferesca, oferim, oferim, oferesquon.

No admetre "tindre" i " vindre" per incorrectes i per no ser usats en tot el País uniformement.

Usar "veure" i no "vore". El públic pot observar la relació de l'infinitiu amb la tercera persona "ell veu" pronunciada correctament.

Usar "ser" com a verb i "ésser" com a sub-

tantiu.

Present d'indicatiu del verb "ser": són, etc (però és forma del passat) és, etc.

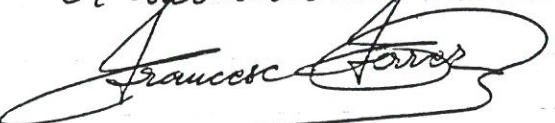
No admetre la forma popularitzada del perfect "fon" sinó "fou" i usar indistintament les formes perifràstica i simple.

Més els infinitius naixer, llançar, nadar, jaure...

Escrivre la "i" en feia, seia, deia, etc.

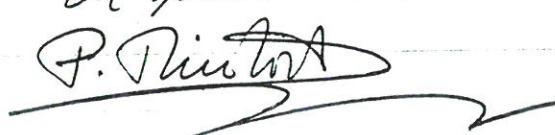
Aquest seguit s'alça la sessió a les 9'15 de la nit.

El vice-secretari

Hist i plan

El president

Acta número 5

El dia 13 de desembre del 1993, a les 8'30 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Pasqual es reuneix la comissió, sota la presidència de Mossen Pere Ricart

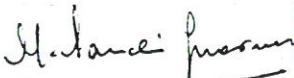
Es procedeix a la revisió de textos i s'acorda: substituir la preposició "sota" normalment per "davall".

El particípi "complet" per "complit"

des expressions "dins nostre", "davant nostre" per "dins nosaltres", "davant nosaltres"

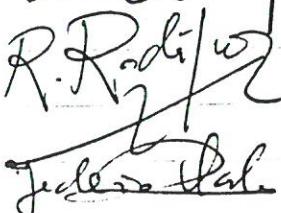
Admetre indistintament els verbs "llorar" i "alabar", evitant les formes del present de subjuntiu del verb "llorar", per considerar-les poc entenedores pel poble.

Encara que al moro del País Valencià és usual el verb "sortir" s'acorda fer pocús d'aquest

Bordoyat

ta forma en benefici de la forma més extesa "eixir"
S'admet l'ús del verb "alliberar" en substitució
del nom, conegut "deslluir"

Admetre els plurals etimològic "homens, orfens," etc
i indistintament "qui" i "judici", "servei" i "servici". Els
adverbis "avui" i "hui" darrere de preposició sempre "avui"
l'ús exclusiu d'"avui" en el sud del País Valencià
demana a més preferència d'aquesta forma sobre
"hui"

Substituir normalment el verb "aixecar" per "alça"
o "elevar", segons el sentit

Substituir sistemàticament "noi" per "xis" o
"infant", "noia" per "xica" o "faadrina" no admetre de
cap de les maneres l'adverbii "entones" ni la preposi-
ció "hasta" en bé d'un llenguatge digno i correcte,
respectant "aleshores", "llavors", "fins"

Es torna a reconsidrar la possibilitat
d'admetre la forma de l'infinitiu "vore" usual
en totes les comarques valencianes i s'acorda fin-
ment per unanimitat la forma "veure" entre altres
raons perquè es usa la sempre per tots els escriptors
responsables del País, per ser la reconeguda literàri-
ment per l'organisme rector de l'idioma i per ser
la que empraren els autors clàssics valencians com
Sant Vicent Ferrer, Joanot Martorell, Martí Joan de
Galba, Ausiàs March, Estevé, Sor Isabel de
Villena, etc.

S'acorda que firmen les actes els assis-
tents i que si per raons justes queda un membre im-
possible d'assistir-hi puga formar-les si hi està d'acord

S'alça la sessió a les 9 de la nit

El vice-secretari

Francesc Ferrer

Síst i plan

El president

F. Rincón

~~Acta número 6~~

el dia 19 de desembre del 1933, a les 7'30 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Gasqual es reuneix la Comissió sota la presidència de l'abaciu Pere Piñert

Continuant el treball de revisió no s'admet la forma neutra del pronom "estò" com ha estat proposat per consideració a les terres del sud. Encara que s'admet la correcció del pronom no s'accepta per no tenir tradició literària i perquè no es deu comarcalitzar un llenguatge com el litúrgic.

S'acorda substituir sistemàticament la paraula "esposa" per "muller", que en el País Valencià és d'ús general.

Per indicació del Doctor Sanchis Guarner, que assenyala la improcedència de la grafia oficial amb dues "s" de la paraula pescbre, error ja reconegut pels organismes de l'idioma, s'acorda escriure-la amb una sola "s".

En quant al grup palatalitzat "tlh" propi de Catalunya es considera la conveniència de representar-lo sense palatalitzar: tl com se fa al País Valencià i a Mallorca. Així: "vetla", "espatlla".

Com que l'adjectiu "veritable" és un gal·licisme que no es troba en els escriptors clàssics ni en els parlars actuals allunyats de la influència francesa encara que si que apareix en el llenguatge literari actual s'acorda substituir-lo constantment per "vertader", documentat extensament en els parlars antics i actuals.

S'accepten els possessius simples com "son fill", "sa mare", "ta casa", etc.

S'acorda usar alternativament els verbs "adreçar" i "dirigir" i substituir sistemàticament "cop" per "vegada" i "volta", però quan tal mot tinga el seu sentit originari, és a dir "encuentre violent, brusc, d'un col contra un altre" respectar la forma "clop", per ser a més d'estimològica la usada popularment.

S'alça la sessió a les 9'30 de la nit

el vice-secretari

François Ferrer

Nost i plan

El president

Pere Riuert

Acta número 7

8.

El dia 18 de desembre del 1933, a les 5'30 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Pere Pasqual es reuneix la Comissió sota la presidència de mestre Pere Riuert

Se continua el treball de revisió i s'acorda que el verb "ensapegar", forma desuada als parlar catalans sia substituït sistemàticament per la forma "entrapassar", viva a tots ell. En quant a la paraula "dolent" s'admeten com a substitutives les paraules "roin" i "malvat", però no sistemàticament.

Es posa a debat l'ús dels diminutius tan arrelats al parlar popular com "ceguit", "muct", etc. Hi ha diverses intervencions en pro i en contra de l'ús dels mateixos. Tot i reconeixent l'arrelament popular, ara i en el

M. Andreu

V. Florile

J. Falomir

GFLD

P. P. Rodil

J. J. Llorente

J. Boule

passat de tal forma d'expressió prevalent el criteri de que no es pot donar-li entrada abundant, per raons estrictament literàries i de dignificació de l'llenguatge com cal que sia el de l'Església. El doctor Sanchis Guarner fa notar que un llenguatge amb diminutius freqüents transparenta dins la història de la literatura una època decadent.

S'aprova substituir l'expressió "de debò" per "de veritat", més introduïda en l'ànima del parlar de València. "De debò", si coneguda, ho és sols en la literatura.

Les formes "muira" o "munga" són també debatides llargament. Raons d'unificació idiomàtica aconseilen finalment l'ús de la primera, l'única reconeguda gramaticalment, ja que n'hi ha moltes variants com "mori", "morga", etc.

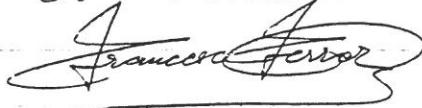
La forma de l'infinitiu "rebre" s'aprova com a exclusiva, perquè encara es conserva viva en algunes comarques i cal posar-la en els textos per donar-la a coneixer als qui no l'usen. Canviar-la per "recibir" encara que molt usada seria caure en un barbarisme evident. Difícilment es troba un sinònim substitutiu perquè per exemple "acceptar" no significa el mateix que "rebre".

La proposta de l'abessí Vicent Sorribes es discuteix sobre la conveniència d'usar el pronom indefinit "altre" molt avui encara en les zones on el parlar es conserva més pur. El doctor Sanchis Guarner al·lega que no és necessari el seu ús perquè es pot substituir perfectament per "un altre" o "els altres". Després de diverses intervencions s'acorda l'ús d'"altre" quan calga perquè no hi ha motiu per a deixar de banda una forma viva i correcta.

Pensant que cal introduir d'una forma pedagògica en els mots i expressions que s'han acceptat encara que en l'actualitat per diversos motius històrics ja no són massa usats vulgarment pel poble, s'acorda encomanar a l'abellí Vicent Sorribes un vocabulari de les tals paraules per a ser impreses independentment de les edicions dels textos per a facilitar la intel·ligència adient

S'alça la sessió a les 9'30 de la nit

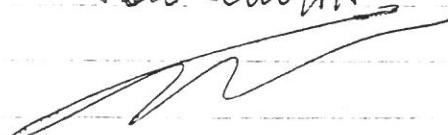
El vico-secretari

Gist; place

El president

Pere Rintort

Acta número 8

El dia 19 de desembre a les 9'30 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Feliu Gasqual es reuneix la Comissió sota la presidència de l'abellí Pere Rintort

Després de dedicar en general les reunions anteriors a la determinació de les normes directives hem passat a la revisió concreta del cicle A i textos bíblics comuns als tres cicles. Començam pel primer diumenge d'estiuent les paraules següents han estat substituïdes:

noia → donella

obtis → obtingut

és bo de fer → pertoca

tot sol → només

daltabaix → de dalt baix

ensera → arrere

~~V Sorribes~~

~~Salvador~~

~~M. Josep Guasch~~

~~A. S.~~
~~R. Polí~~

~~J. Llorente~~

~~J. Ponsiguer~~

que n'estem de bé aquí dalt → que bé estem
aci dalt

del nuvol estant → de dins el nuvol
vessat → abocat. S'ha considerat la conveniència
de respectar 'vessar' quan convinga, entre altres motius
perquè encara es viu en algunes zones

Petit i menut, usar els dos

mancar i faltar, usar-los indistintament
tot passant → passant

Es mira la possibilitat de substituir "ccc" per "orb";
però no s'accepta, per ser desconeguda majoritàriament

treure → elevar

guardir, deixar-ho a vegades

escorpiades → salivades

cuitar → afanyar

captendir-se → comportar-se

trair → fer traïció, però no sempre

Diu vos guard, deixar-ho per ser una
expressió molt pròpia de la llengua.

Preferir "doncs" a "puix"

s'esberlaren → es devillaren

s'esveraren → s'esglaiaren

cap al tard → a poca mit

sofert, deixar-ho per ser la forma correcta
i prou generalitzada

'bona nova', respectar-ho perquè es parlar en el seu

Fer la distinció entre "real" i "reial", procedents
respectivament de "res" i "regium"

En la lectura del llibre de Exode del dijous
Sant canviar "muntants" per "brancals", "llindar" per
"travesser"

a corre-cuita → corrents

prometences → promeses

rentar i llavar, usar els dos verbs

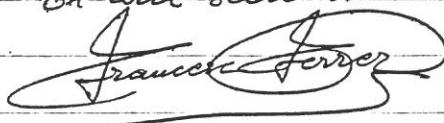
cina, deixar-ho

S'ha considerat la necessitat de buscar en alguns casos el substitut de la particula "pas", per "de cap manera" o expressions semblants

S'alça la sessió a les 9'30 de la nit

El vice-secretari

glist - plan
cf. president

Pere Rintart

Acta número 9

El dia 20 de desembre del 1973, a les 9'30 de la vesprada, i en la Parròquia de Sant Pere Fasqual es reueix la Comissió, sota la presidència de l'abogat Pere Rintart

S'continua la revisió del cicle A començant en la Passió de Sant Joan del Divendres Sant, se prenqueren les determinacions dels canvis següents

l'escri dassà → el reptà

mori → mira

recollien → arreplegaren

tragué → despenja'

ran → arran

bestiols, no substituir-ho

que en sou de gran → que ho sou de gran

mossos → criats

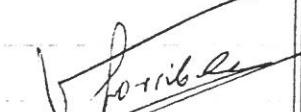
estrelles → estreles

sorra i arena, usar-les indistintament

no substituir constantment "fauuc" per "pesat" perquè en el sud la primera és popular

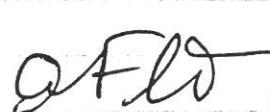
ensonsar i afonar, usar-les indistintament

un roc → una pedra

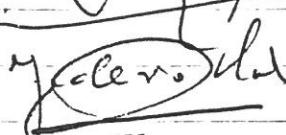

turons → tossals

carreus, per ser desconegut substituir-ho per "pedres" encara que no expressa perfectament el sentit de la primera

joia → goig, alegria, però conservant la paraula "joia" quan convinga assedegats, deixar-ho per ser vint en el sud
cercar → buscar, normalment

que ho fa? → com és?

indret i lloc, usar els dos

regalinant → regallant

aplegaré → arreplegaré

es deleix → delera

de cop i volta → de sobte

una engrunya de llevat → una mica de llevat

empienger, no substituir-lo per espantejar

marcir i mustiar, usar els dos

vespre i vesprada, els dos

joia i festa a desdir → goig i festa plena

assa meu → a la meua vora

omplir a vessar, deixar-ho

petjades i passos, les dues paraules tenen

un significat diferent

a desdir → abundantement

pedra d'ensopèc → pedra que fa entropessar

roc → cudol

xisclant → bramant

el meu pare, popularment "mon pare",

però literàriament s'usa la primera forma

esfereir → fer feredat

maons → rajoles

diques'ls → digues-los

enrenou → rebombori

vuitada → vuitava

deturar-se → aturar-se

guarir - curar

rebut, deixar-ho

xarxes → xàrcies

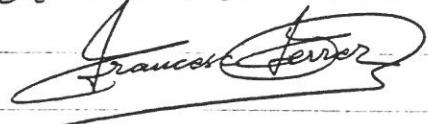
feble, ~~ta~~ esporuguit, → débil, porve

S'alça la sessió a les 9'30 de la nit

El vico-secretari

Dist - plan

El president

Pere Piñart

Acta número 10

El dia 28 de desembre del 1973, a les 9'30 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Pere Pasqual es reuneix la Comissió, sota la presidència de l'obrador Pere Piñart

Sequençia la revisió del cicle A que començaren en el Diumenge vuité de durant l'any, prenent-se les següents determinacions:

neguitejar → passar neguit

pluges, no canviar-ho per "plogudes"

entorrar-se → afonar-se

bocs → cabrits

malmenat → maltractat

tard o d' hora → tard o prompte

és gran → és d'edat

amanyagars → acaronaràs

sagnant → cruent

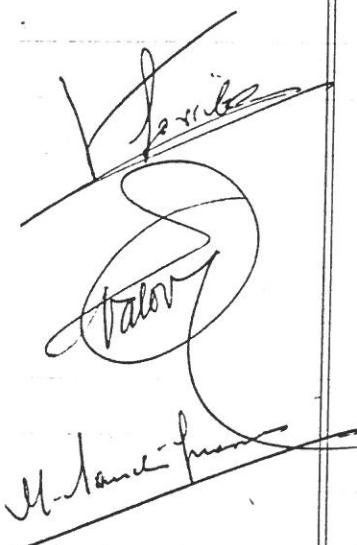
estimar, deixar-ho, perquè coexisteix amb no

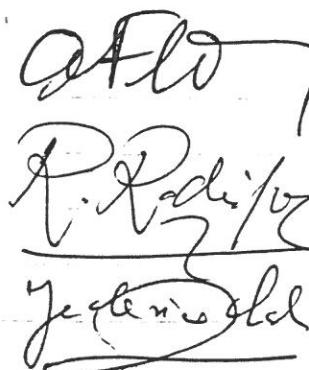
acomiadar → dir adiós. Deixar-ho en titular

maissada → xicalla

cadells → gossets

sortos de tu → venturosos de tu

emonstrar → adaptar

rancúnia → rancor

apairagat-se → calmar-se

l'escanyava → l'ofegava

a mitja tarda → a mitjan vesprada

al capvespre → a poca nit

rondinar → remugar

bostejar → pasturar

clos → tancat

mancat → privat

clam, no substituir-ho per "clamor"

s'assabentaren → van saber

aviat → prompte, usar-los indistintament

torxes → cresols

desassegnyades → insensates

ampolla → oliera

grosses → grosses, no admetre "gorrides"

afamat → famolenc

S'alça la sessió a les 9'30 de la nit

El vice-secretari

Rustí plan

El president

Pere Piñot

Francesc Ferrer

Acta número 11

El dia 29 de desembre, del 1913, a les 6 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere, qual es reunix la Comissió, sota la presidència del Mossen Pere Piñot.

Comença la revisió del cicle dominical B considerant ferms per a aquest cicle tots els canvis ja consignats anteriorment:

esquinçar → esquellar

Natalia

Op. 100

M. Lluís Junyent

AFLD

P. Rodríguez

J. Llorente del

J. Barriguer

Deixar "tarca" en sentit de "treball" perquè és usual en la ruralia

abandonar → abraçar

calçat i calcer, els dos

càrtig → castig

gelos → zelos

cop de puny → pumades

no substituir "estada" per "estatge" perquè no té el mateix significat

metina → verí

filat → xarcia

neguit → desfici

no acceptar el barbarisme proposat "xillit" per a substituir "xirle"

brot alterós → brot més alt

amoinar → esmuntjar

febletes → flaqueses o millor debilitats

esfereix → escarotar

gebre → rosada blanca

jaure → gitar-se

assenyat → judicós

S'estudia l'expressió de l'Evangeli del diumenge XXII de durant l'any "avosos - gerros - atueus d'aram" - es substitueix per "gots - pitius - atifells d'aram"

galosies → enveges

molà d'ase → roda de molí

corc → corcó

assenyat → ale de semg

S'alça la sessió a les 7'30 de la vesprada

El vice-secretari

François Ferrer

Dist i plan

El president

Pere Piñot

~~R. Rodríguez~~
~~J. Lloret~~
~~J. Barberà~~
 M. Santis Guarnet

~~A. Flórez~~
~~J. Lloret~~
~~M. Santis Guarnet~~

El dia 2 de gener del 1974, a les 9 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Pescador es reuneix la Comissió, sota la presidència de Mossèn Pere Riuert.

S'inicia la reunió amb la lectura i discussió de l'informe sobre la situació en què es troba el nostre treball per a ser enviat al Senyor Arquebisbe i els altres membres de la Conferència Episcopal Valentina.

Al mateix temps es trametrà la petició per a incloure nous membres segons va ser votat en diferents sessions. Una còpia de la petició es guardarà com a document adjunt a aquestes actes.

El Doctor Manuel Sanchis Guarnet per la seua banda ens informa d'una carta que té intenció d'enviar al Senyor Arquebisbe. La Comissió s'accepta a l'enviars com a propria i determina que també conste com a document adjunt a les actes una fotocòpia de la mateixa.

Seguidament es segueix el repàs dels textos començant pel article C.

S'adopta el canvi de les següents paraules

esverades → esglaiades

no afelixagues el cor → no fatiguis el cor

feina → fàcila

desert enllà → desert endins

qui ho fa → per què es

malmenats → maltractats

Hem arribat on el nostre repàs fins al diumenge segon de Pasqua i no hem consignat els canvis que s'anotaren ja en actes anteriors.

S'alça la sessió a les 9 de la vesprada

el vice-secretari

list i plan

el president

Pere Riuert

Z

François Ferrer

R. R. Padró
J. Falor
J. P. Vilà
M. J. Andreu Querol
A. M. Lloret
J. C. Lloret
J. Berenguer

Acta número 13

El dia 3 de gener del 1984, a les 7 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Pere Fargual es reuneix la Comissió, sota la presidència de l'abogat Pere Biutort

Es continua l'examen del cicle C i s'adulta el canvi d'aquestes paraules

cap al tarol → a poca mit

Examinat el text original grec sembla oportú canviar "nois" de l'evangeli del diumenge III de Pasqua per "xiuots"

pleta → mallada

galleda → poal

mirall → espill

estimbar → despenjar

mollí → estenalles

escarrassat → fatigat

tip → fart

plens d'ufana i de vigor → plens de frescor i vigoria

curulla fins a vessar → plena a caramull

mestressa → ana de casa

no gaire → no molt

enrera → arrere

guineu → rabosa

renyar → reptar

enterrat → soterrat

l'arada → l'aladre

els teus nadrissons → les teues criatures

vessar → sobrecixir

aleina → carrasca

mato' → brull

si us plan, suprimir-ho

trigar → tardar

aplegar → arreplegar

HB

trucar → tocar

des de fora → des de fora

més aviat → més bé

amb prou feines → amb prou penes

apaiagar → aplacar

ci que → veritat que

bidous d'oli → gerres d'oli

el turó → la muntanya

mol't aviat → molt prompte

vessada → abocaola

cursa → correquida

un esquitx → un esquit

petit d'estatura → baix d'estatura

en davant → en avant

desvagat → sense fer res

S'alça la sessió a les 9 de la nit

El vice-secretari

El secretari

El president

Pere Piñot

Francesc Ferrer

acta numero 14

R. Radínez

El dia 5 de gener del 1994, a les 7 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Pasqual es reuneix la Comissió, sota la presidència de l'abellí Pere Piñot.

Marcen Vicent Sorribes presenta a la Comissió la base del vocabulari que amb finalitat didàctica va ser proposat que es confeccionés segons consta el l'acta numero 9. En ell hi ha consignades les paraules o expressions que necessiten explicació per als fidels, molts dels quals dissita

Talló
Sorribes
M. Vicent Sorribes

Galo
J. Llorente
Baró de la Roca

dament estan poc iniciats en un coneixement culte de l'idioma, però constatem que cada dia són més els que l'han estudiat i per això es general el parecer que de cap manera s'ha d'incloure en les publicacions litúrgiques projectades com a part integrant sinó en unes fulles apart.

S'encomana als senyors Balcer i Sanchis Guarner que l'estudien prèviament a la discussió conjunta futura.

Comencem l'estudi de la part eucològica del cicle dominical i Setmana Santa, et les paraules ja consignades anteriorment s'han d'afegeir les següents:

serpent → serp

allegat → allegat

a les prades eternes → als prats eterns

les sarments → els sarments

abrandir → inflamar

rebre el pa de vida → prendre el pa de vida

esfereix → apotecar

guarir → curar

escan → can be'

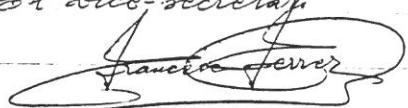
reben → accepten

S'alça la sessió a les 9 de la nit

El vice-secretari

J.list i plan

El president

Pere Pla

Acta número 15

~~R. Rodríguez~~~~J. Solà~~~~F. Ferrer~~M. Andreu~~G. Flot~~~~J. de la Roca~~~~J. Berenguer~~

el dia 8 de gener del 1995, a les 9 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Pere Pasqual es reuneix la Comissió, sota la presidència de mossèn Pere Riutort

Examinem primerament part del vocabulari preparat per abbassen Sorribes.

Continuem l'estudi de la part ecològica dedicant-ho especialment a la Setmana Santa i s'accepten els següents canvis

brandar → morir

oreneta → oroneta

trigar → tardar

llavar fruit → fer fruit

assolar → aconseguir

rebre → obtenir

pissaga → descendència

el nequit → la inquietud

copiar → apropiar-se

lluirar → entregar

abrandir → encendre

manlleuada → costreta

S'alça la sessió a les 9 de la nit

El vice-secretari,

Hist i plan

El president

Francisco Ferrer

Pere Riutort

Acta número 16

~~J. Sorribes~~

El dia 15 de gener del 1974, a les 7 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Pasqual es reuníó la comissió, sota la presidència de obispon Pere Riuort

M. Llancí Juan

ATL
J. Llancí Juan

J. Berenguer

Ramón R. Jiménez

Continua en una part de la sessió l'estudi del vocabulari preparat per obispon Sorribes. Seguidament es fa l'acomodació dels textos del santoral solament de les festes que són de precepte o que poden caure en diumenge. S'ha de fer present que bona part dels textos bíblics d'aquest apartat ja han estat contemplats anteriorment.

S'adopten els següents canvis.

aplegats → reunits

deleixen → deien

nen → xiquet

cap al tard → a poca nit

la xàrcia no s'esquinça → la xàrcia no s'esgarra

rentar → llavar

debit → deber

vers i avers, no bandejar-los totalment.

Es discuteix la permanència de "noçes" i la conveniència de substituir-ho pel castellanisme "bodas". El doctor Sanchis Guarner fa notar que si bé és antic l'ús d'aquest castellanisme dins la llengua en tal se queda. Fa notar a més que la paraula "boda" ve d'una confusió de la "v" llatina davant "de vota", que el "nuptiae" llatí ha donat el correcte "noçes", unica usada pels escriptors clàssics i per tots els escriptors cultes actuals. Es fa notar que el poble valencià distingeix entre el casament que és la cerimònia religiosa i la boda que és el comiat.

S'assenyala, a més, la recuperació d'aquesta paraula dins l'ambient general a través de les invitacions de noçes i fins i tot la veiem coneguda en laudes pels carrers sobre commemoracions jubilars.

S'alça la sessió a les 8'30 de la nit
cf. vice-secretari

Francisco Ferrer

Martí i plan

El president

Pere Piñot

Pere Piñot

Acta número 19

El dia 29 de gener del 1984, a les 8 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Pere Pàgual es reuneix la Comissió, sota la presidència de monsenyor Pere Piñot.

La reunió d'avui es dedica a la revisió de la selecció de textos dels ritus del bateig, matrimoni i exequies que per a l'edició del missal dominical i festiu han realitzat Mossèn Àngel i Flot i Mossèn Pere Piñot.

S'ha de notar una vegada més que majoritàriament els textos bíblics ja ha estat revisats en altres llocs i al mateix temps comproven que els canvis necessaris ja han estat consignats en els principis generals o bé en altres ocasions.

En les exequies canviem uns mots per unes paraules:

restar aquí → quedar ací

sobre meu → damunt mi

menjar → portar

mitja tarda → mitjan vesprada

Seguidament revisem part del cantoral i comproven que una adaptació valenciana està molt condicionada per les raons mítiques de les composicions poètiques dels cants. Enem

J. M. Martí i Plan

A. Flot

Pere Piñot

J. Llorente

J. Berenguer

J. R. Piñot

per bons els petits canvis que han estat possibles en els canvis

S'algua la sessió a les 8'30 de la nit

El vice-secretari

Dist i plan

El president

Joaquim Torner

Pere Piñol

Acta número 18

El dia 31 de gener del 1984, a les 7 de la vesprada i en la parròquia de Sant Pere Fargues es reuneix la Comissió, sota la presidència de Miquel Ferrer Ruitort.

La sessió se dedica a la revisió de l'ordinari de la missa. El president ha convocat molt insistentment tots els membres per tal que no deixessin d'assistir a la reunió per motiu de la seua màxima importància.

El treball té per fonament l'ordinari de la missa publicat anteriorment (1977) que per altra banda calia acomodar-lo a les normes generals seguides en tot el treball de la comissió.

El president, per altra banda, explica els petits canvis que han estat introduïts per la Comissió Interdiocesana de Necessaries al Català i que aprovats pels bisbes estan a l'expectativa de rebre l'aprovació definitiva de la Santa Seu. Com és natural aquests canvis constaran en la nostra edició.

La Comissió no admet la duplicitat del "nos" i del "ens" sinó que sempre constarà "ens". No veiem l'analogia entre el "vos" i el "us" sobre tot perquè el "nos" resulta molt estrany al poble que diu "mol", mancat de tradició lite-

riària. Campoc s'admet que hi haja el castellà "este"

En la litúrgia de l'Eucaristia en l'Oració de l'Ofertori s'ha admés que no es pot canviar el particípi de rebre pel del verb acceptar ja que canviaria el sentit de la frase. Es considera convenient tal canvi en la resposta del poble al "Prequen germanat" primcrament per ser ja conegut del poble i perquè a més és correcte.

Al final dels prefaces, abans del "dient" s'ha comprovat la necessitat de conservar la partícula "tot" que per altra banda normalment hem suprimit en els textos bíblics. Aquesta conservació respon a que quan el prefaci es cantat hi falta una síl·laba per a la música.

El substantiu "seruent" no cal canviar-lo per "servidor" perquè en la forma "seruent" té vigència en el nostre poble.

Cànon: En les paraules que són pronunciades conjuntament en les concelebracions hem mirat d'estimar la nostra cura cercant que fos factible la conjunció de membres de diverses procedències dins de la nostra llengua sense crear dificultats, tal com es voluntat expressa de l'Església. (Confer. resposta al Bisbe de Sogorb-Castelló de 13-5-1965)

D'una manera especial hem volgut considerar la Diòcesi de Tortosa en la que preveiem com a molt freqüent el cas contemplat. Per aquest motiu hem deixat la partícula "tot" anterior al gerundi "dient" i el "reben" de la doctologia final de la Pregràcia Eucarística.

Capítol important ha suposat ^{en la consagració del vi} l'estudi del canvi de "vessada" per "donada" tal com estava en l'anterior edició. El Pare Rintort ha fet com prenobre als membres de la Comissió que la pa-

raula grega ἔκχυνόνεσσι que hi ha en Mt 26, 28, obre 14, 24 i Lc. 22, 20; i que també consta en la litúrgia bizantina, en llatí "effundetis"; no pot ser mai traduïda per "donada".

El verb donar no expressa el concepte d'escampar la sang tal com Ex. 25, 8 presenta com a principi de l'Antiga Aliança. La Nova comença amb la sang de Crist que s'ixint d'ell mateix vessa damunt tots els homes.

El president dirà compte a més que d'acord amb el "monitum" de la Sagrada Congregació del Culte la paraula "vessada" no pot ser canviada. (25-10-1973)

No es considera canvi, per altre banda, la substitució d'això per açò; la d'homés per homenç.

El demonstratiu "est" a més de tenir una sil·lab menys que "aquest" amb la conseqüent dificultat per a les concelebracions resulta, segons hem comprovat, molt més estrany que "aquest". Conseqüentment la Comissió opta per la conservació d'"aquest" en la Consagració del va.

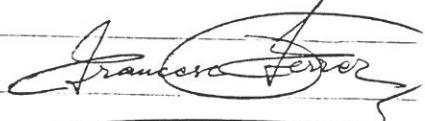
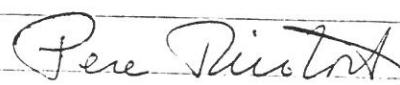
Les altres parts de la obissa han seguit l'edicció anterior; s'ha tingut en compte els principis generals abans expressats.

S'alça la sessió a les 9'15 de la nit

El vice-secretari

Estat plan

El president

Ilegida l'acta anterior ha semblat oportú afegir que el verb "vessar" no està totalment en desús de part del poble valencià. Segon les expressions "ple a vessar", "aigües vessants" "vessant de la trulla".

També es vol fer constar que la traducció de l'«effus
detur» llatí ha estat feta en italià per "sangue versato"
i en francès "sang versé"; paraules evidentment del
mateix significat i arrel etimològica del nostre verb
 vessar.

En la nostra llengua, a més, vessar no té cap
sinònim. Tarramar és un barbarisme inadmissible. El
verb escampar no tradueix correctament l'*Έκχυσθαι* grec
que significa evidentment que la sang procedeix
de Crist (εκ-, en llatí ex-); mentre que escampar no sig-
nificaria aquest origen

El vice-secretari

Nist - plan

El president

Pere Piñot

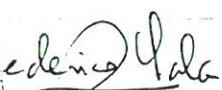
Acta número 19

El dia 26 de febrer del 1934, a les 7'30 de la ves-
prada i en la Parroquia de Sant Pere Pasqual es
reuníx la Comissió sota la presidència de monsenyor
Josep Gea, Bisbe Secretari de la Conferència Episcopal
Valentina, acompanyat de monsenyor Joan Blanquer.

Assistiren a la reunió el President de la Comis-
sió, els delegats d'Alacant monsenyor Josep Antoni Beren-
quer i Mon Francesc de Paula Seva Sala, el de
Castelló monsenyor Josep Flors, els senyors Sanchis Gua-
ner, Enric Valor, Francesc Ferrer i els reverends Sorri-
bes, Estlmingana i Alcon.

Començà la reunió amb l'oració acostumada i
es llegí I Cor. 12, 31-13, 13.

Immediatament el senyor Ferrer va indicar
a monsenyor Alcon que es fer càrrec de l'ofici de secre-

M. Josep Pujol
Ram. Tristany

tari segons fou elegit. Mossén Pujol declinà la invitació

al continuació mossén Pujol llegí uns paraules sobre la situació de causament en què es troba per les dificultats sorgides de tota mena: excess de demora des de la constitució de la Comissió fins a l'aprovació definitiva; dificultat econòmiques que fan que caiguin personalment sota la seua responsabilitat davant les 400.000 pessetes, amb l'aguant de deures majoritàriament en èctres de canvi.

Al ludiix, tot seguit, a l'accusació que se li ha fet de voler fer un text "catalanista", mentre la direcció del seu treball, ha estat sempre darrere cumplir les directrius de l'Església d'unitat de llengua. Una altra accusació de que es lamenta és la de ser qui ha dividit la Comissió; fa notar que l'única cosa que ha volgut fer, ha estat defensar-la; no es podia permetre que sobrepassés el finí d'un minoria en contra de la generalitat de la Comissió: tots han estat sempre convocats.

Fa notar que ell sent que es puga dir que un no valencià dirigeix els treballs de l'edició valenciana de la litúrgia, l'únic mobil que s'ha impulsat en el treball ha estat ajudar a l'Església valentina, que ha vist en situació de "pobre" per no tenir encara els textos litúrgicis, després de tant de temps. Manifesta que té el càrrec, que ven exclusivament com un servei, a disposició, en qualsevol moment, de ser substituït pel que considerer més idoni els qui l'ellegiren. Proven que aquesta ocasió, si així ho considera oportú la Comissió, podrà esdevenir quan s'hauran unit a ella els nous membres que demanarem per a formar part.

Agraït, a continuació, el treball que han realitzat els tres membres laics de la Comissió, senyors Sornells, Enric Valor i Francesc Ferrer i fa l'observació que pràcticament són els únics que tenen publicacions de caràcter lingüístic en el País Valencià. La Comissió s'ha

sentit molt honrada de la seua col·laboració

El doctor Sanchis Guarner pren la paraula per a testimoniar el que ha suposat per a València possuir la col·laboració del Pare Riuert amb la seua gran capacitat de treball, que transmet als qui estan al seu costat. Es fa eco de les dificultats econòmiques de l'edició i anuncia que possiblement es podran resoldre.

El doctor Gea lloa la constància del Pare Riuert, que amb el seu anar i venir amb la cartera de documents, ha anat resolent problemes i fent marxar l'obra que ens ocupa. Parla de les dues tendències que se li han manifestat respecte a l'ús del llenguatge. Per una banda el desig d'un llenguatge literari al màxim possible i per l'altra el de fer concessions de cara al poble fidel per a fer-li més entenedores les paraules. Com que ell personalment ha de presentar a la Conferència Episcopal el problema no pot deixar de banda el d'informar ^{de} les vicissituds passades.

Immediatament el doctor Sanchis Guarner presenta energica protesta i demana siga consignada en acta, quant a la idea de duplicitat de Comissió. L'única comissió ha anat fent el seu treball i no es pot admetre de cap manera que es done la consideració que s'ha credit a unes apreciacions de caràcter lingüístic, ^{personal} quam previsament ja s'havien escrit segons consta en els actes. ^{ella} m'enta que si es torna a repetir una situació semblant abans ^{de} tornaria la comissió.

J'interrogué el doctor Gea per a dir, que fou ell el qui dominà la llista de divergències que s'han presentat. Gea es tracta sols d'una mera informació per a poder ^{tenir} el coneixement degut de la qüestió i que no té altra transcendència.

El senyor Francesc de Paula Serra Sala dona notícia que a destacant únicament si reconegut el magisteri del doctor Sanchis Guarner i el senyor Valor en l'aspecte gramatical, i que difícilment s'acceptaran

judicis divergents amb els seus.

Malgrat la protesta del Doctor Sanchis Guarner, compartida majoritàriament pels assistents, el Doctor Gómez dirigeix la reunió a tractar els punts que ell considerava més havia de demanar a l'obispo Alfonso, que concorden en els principis del que ell considera grups A i B de la comissió.

Grup A: En els textos litúrgics cal usar sempre d'un llenguatge literari acostat al clàssic.

Grup B: En els textos litúrgics cal usar sempre d'un llenguatge correcte popular i viv.

El pare Riuvert presenta immediatament la negació de que el seguir un llenguatge correcte, popular i viv estiga unit a les proposicions de l'anomenat grup B. - presenta de paraula i per escrit a cadascú dels membres de la Comissió els principis que han presidit els treballs de la mateixa, (l'anomenat grup B, seyors Alfonso i Almíbar quasi no han estat mai presents a les reunions).

La seua intervenció ha consistit en llegir i parafrejar els punts més significatius de l'apartat II, c). la circular número 3 de la Junta Diocesana d'Ecclesià Catòlica, Comissió pro Litúrgia en d'langüa vernacula, en els subtítols "un passat ardent fins avui llenguatge literari llenguatge dialectal, llenguatge literari - unitat dels textos litúrgics".

També exposa alguns paràgrafs d'"anotacions introductories" escrites fa temps per a encapçalar l'edició del llibre dominical i festiu.

Bàsicament ha afirmat:

1er. Que la nostra llengua té, com qualsevol llengua culta, un llenguatge literari, que es l'usat en els llibres publicats avui. Si no s'usa el llenguatge literari, que supera els dialectalismes i que té una llarguíssima tradició de segles, s'hauran de fer per al País Valencià més d'un text litúrgic amb la conseqüent edició,

afirma que té observat, que, si no s'usa el llenguatge literari, les protestes de les terres una mica allunyades de la capital del Regne es faran sentir; d'una manera especial ho s'experimenta en les terres de Castelló, on no s'admet valencià com a llenguatge oposat a català; els elements procedents d'una formació universitària en general, i fins bona part del poble, no admetran sinó el llenguatge literari.

El Doctor Sanchis Guarner presenta el testimoni del Pare Tullana que afirma que el llenguatge de València és el mateix que el de Catalunya. (La llengua dels valencians pag. 55. Treball presentat a lo Rat Penat en 1903)

2^{en} D'acord amb els principis de la filologia, les normes de la Santa Seu, l'unica delegació de la Conferència Episcopal Espanyola, no hi ha més que un text en llengua catalana per a Catalunya, València i Balears; que l'edició valenciana i mallorquina és una simple permisió oral, esparsa, de la Santa Seu. Precisament quan d'una forma oficial demania el doctor Pont i Gol si calia nova aprovació de Roma per als canvis obrats a València en el text català, l'única resposta que va tenir va ser aquesta: "Iben Consili est ut huiusmodi accommodaciones omnino particulares artentur, ita ut fideles possint quandam uniformitatem etiam cum regionibus circumstantibus invenire, et facilitar eis even dat communis sacrorum rituum participatio". Roma 13-5-1965

3ª Popular no és sinònim de vulgar, ni literari és sinònim d'artificiós.

Del que suggereix significar l'oposició dels dos principis a que l'anomenat grup A (de fet la Comissió) haja volgut fer un text apartat del poble, direíem gongorisme —perquè un text vulgar acostar-se als classics mai no pot ser una imputació— el Pare Riutort presenta el fet de la història de la litúrgia en que el llenguatge de la litúrgia llatina no era el que usava vulgarment el poble, era el llenguatge literari, que no significa que no fos entès pel poble;

igualment en les litúrgies orientals, totes les tradicions litúrgiques a les llengües d'avui, segueixen el mateix camí; la tradició mallorquina i catalana ha fet tradicionalment igual en les oracions que ha après el poble: *Fare nostre, etc.*

Pel que fa referència al vocabulari: s'ha mirat de tenir al davant no sols la ciutat de València sinó totes les terres que van del Genia al Segura. Recordem que no pot anar mai separat ni de la llengua a la litúrgia de l'estudi serios d'ella i que els canvis de difusió de la teoria gramatical i correcció léxica del poble valencià avui fan molt de camí - com bé explica en un incís el doctor Sanchis Guarner amb dades actuals - i en conseqüència no podem donar lloc a formes inconvenients o incorrectes que s'admeteren momentàniament quaranta anys arrere, ~~per~~ per la raó de la incultura del poble i que avui ja quasi en absolut ningú segueix quan s'escriu un llibre de difusió normal o en els periòdics. Així mateix anota que paraules desconegudes pel poble fins a la difusió de la litúrgia com per exemple "àngell" substituint el vulgar "borrego" són ben acceptades i que actualment ja resultaria impossible tornar arrere el poble en general sap que no parla bé i quan se li diu la paraula correcta, la majoria de vegades s'alegra de conèixer-la i l'accepta com qui té l'alegria de retrrobar allò que havia perdut.

Mossèn Berenguer reafirma, intervenint, la necessitat del llenguatge culte i correcte i si no s'entén, cal explicar-lo al poble; diu que aquesta necessitat la té també el castellà i posa el cas que ell que viu a Oriola de llengua castellana a l'actualitat, el poble, malgrat els anys d'escola, no entén totes les expressions que hi ha en la litúrgia en castellà.

Mossèn Avellà Flors presenta la seua experiència a Castelló anys passats, en que va mirar a

canviar els textos litúrgics consagrats, al màxim de popular, i la fe es va convencen que calia usar el llenguatge correcte perquè, posats a vulgaritzar, quasi no s'acabarien mai els canvis necessaris. Per això abans de començar els treballs de preparació dels textos que ens ocupen, fa dos anys, tots els qui hi hem participat ens posarem d'acord en fer un text correcte tal com s'escriuen els llibres avui i que si de moment alguna cosa xocava a persones no coneixidores de l'idioma, ja es resoldria per l'ensenyament; considerarem un mal pitjor, fer un text que, avui a les persones cultes, denà a grans sectors, cap que de les mans pel llenguatge o formes usades.

El senyor Seva Sala reafirma el mateix que Mossén Flors i ens assabenta que a ellacant, el llenguatge literari correctíssim es l'usat en la premsa, abusat amb ulls d'ellacant o s'usa el llenguatge correcte normal i no s'acceptara.

Segons pot comprovar-se per les actes de la Comissió, sempre s'ha actuat amb la preocupació d'evitar els arcaïsmes i els cultismes inusitats, ho proven dels centenars de canvis acordats.

Conseqüentment l'anomenat grup A. (la Comissió "de facto") es fa seu totalment el principi del grup B i ha volgut sempre un llenguatge correcte, popular i una cosa que no s'oposa al literari i acostat als classics.

Mossén Flors eston mega, sense especificar, els principis exposats i demana al president de la reunió, doctor GEA, que convencion les votacions de cadaçó dels setze punts confeccionats pel mateix mossén eston.

El primer contraposa per al grup A "nosaltres" i "vosaltres" i per al grup B "nosaltres" i "vosaltres". En votació nominal voten per al grup A tots els assistents excepte mossen eston i mossen clariano, que després retiren

el seu vot negatiu i el concedeixen al grup A.

El segon punt contraposa "ens" a "nos" i "us"- "vos", a "vos" en exclusiva. La votació dona el mateix resultat però els senyors effcon i estonianca se reafirmen en el seu jui.

El doctor Gea pregunta a l'anomenat grup A, al veure la unanimitat de votació, fruit de l'estudi previ, si les votacions es repetessin de la mateixa manera en les 16 propostions restants, votant sempre per a l'ef. El president de la Comissió va respondre que, com es podia comprovar per les mateixes actes del treball fet per la Comissió, donrien el resultat de l'ef en tots els apartats, excepte, en els 5 i 8 en els quals el grup A està d'acord amb el B.

El doctor Gea va fer circular per baix la conveniència de fer concessions al grup A als dos membres del grup B, cosa molt important per a poder passar avanç. Va indicar obertament que si no hi havia unanimitat, les qüestions que romanguessin no unànimes s'haurien de presentar al dictamen definitiu dels Bisbes de la província eclesiàstica.

Immediatament es va dir que unes normes gramaticals no podien ser fruit d'una pura votació; hi ha unes motivacions objectives d'indole científica: classificació, autoritat competent, us actual pels bons escriptors, que cal tenir al davant, mai no es poden negligir, perquè la llengua és un fet sociocultural comunitari. En quant a expressions i vocabulari, si que hi ha opinions moltes vegades, que, per tant estan subjectes a la llei de la majoria o minoria.

El doctor Gea va fer notar que la qüestió estava molt polaritzada i que havien donat ja el seu jui el Centre de Cultura Valenciana i que estava pendent de contestació d'altres entitats. El doctor Saúl Sanchis Guerner va manifestar que ell pertanyia com a director de *el Número* a l'entitat i que de fet és l'única especialista ^{in filologia} d'ella i no ha estat consultat per al dictamen.

La continuació al doctor Gea va anar dirigint la

reunió sense seguir l'ordre de les proposicions i la seua voluntat clara apareixia en obtenir-se dels vuit membres del grup A o als dos del B un sí en favor de l'affirmació contrària.

Proposició 3^a. S'acorda aprovar les formes dels pronoms i adjetius demonstratius "aquest", "aquesta", etc.

Proposició 4^a. Es va considerar de poca importància la qüestió dels accents aguts o gruixos sobre la "e".

Proposició 5^a. Es acceptada la forma dels plurals sense "o".

Proposició 6^a. Els optatius en "al", acceptats, es reserven per als condicionals les formes en "r".

Proposició 7^a. Els senyors Sanchis Guarnier, Salas i Ferrer diquerien que en lloc de les formes "esc", "exes" etc "esca", "esques", etc, admetien les formes "esc", "exes", "esca i esques". El president de la Comissió, coneixedor de la pura motivació de part d'ells per a poder passar l'edició avançat, no per motius de ciència, ja que la forma en "esc", "exes" és l'usada per la tradició literaria antiga i és la usada a l'actualitat en els llibres i premsa periòdica, va donar el seu vot en contra per a llevar la unanimitat necessària per tal que la proposició tingués caràcter d'acceptada unàniment, per tant, de formes.

Proposició 8^a. Acceptada com al grup B.

Proposició 9^a. Era, feia, creia, etc. es mantenen les dues posicions, però prevaleix la primera.

Proposició 10. La conseqüència de la 9^a. se fit, i s'en va malmetint les formes perifàstiques.

Proposició 11. El plural d'indicació de "creure" ha de ser "creiem".

Proposició 12. Els verbs "estimar" i "aval" s'usaran més distingitament.

Proposició 13. El compliment directe portarà la proposició "a" quan "hi haja confusió" o llavors anirà sense la proposició.

Proposició 14. Es fugira de posar l'article neutre "lo".

Proposició 15. En les paraules de la consagració en quant a substitució de "la sang vessada" per la "sang obonada" són exposades novament les raons que consten en el acta número 18. Es considera inacceptables "derramades" i es recorda que les paraules sacramentals, segons el comunicat de 25 d'octubre de 1973, no poden ser canviades sense un permís especialíssim de Roma. El Dr. Gea digué que calia consultar a títol

Proposició 16. "Bodes o "morts". Es considera qüestió intrascendent. "eròces" té cabuda en textos d'un cert caràcter líric.

En diferents ocasions els anomenats membres del grup A, després de les raons científiques en el camp de la fitologia en que fonamentaven la certeza i definitiva rao del seu vot, adduirien a més per a algunes proposicions la motivació que els textos estaven ja passats per linatges i aguant d'anar a la impremta. El senyor Torner va explicar, com a professional, la gran dificultat que suposen uns canvis tan nombrosos, dificultat encara major per als tres cicles bíblics dominicals en els que el plom està ja destruït i es conserven en plaques de plàstic a punt per a ser editades en offset.

El senyor Alfonc, davant aquesta rao, va culpar al Pare Ruitort d'haver anat, diríem, fira de llei; d'haver fet pel seu compte com si buscava una situació de fet consumat.

A. En aquesta imputació pública negativa de la seua actuació, l'al·luudit va respondre així:

"Haig ser cridat per a formar part de la Comissió Diocesana de Litúrgia de l'arxidiòcesi de València per abesser eliminada sense cap petició de part meua; abesser eliminat am demandat les dades personals en el camp acadèmic per tal que el Senyor arquebisbe em nomenés de la Comissió, cosa que no es va produir mai"

Immediatament em vaig posar a treballar en un camp que havia tingut una mica com a seu la Comissió Diocesana de València, sota l'autoritat del Bisbe de Sogorb-Castelló, el de l'edició de llibres litúrgics, de la qual cosa sempre se'n va sentir molt satisfet Mossén Alminà: reunions, viatges, estudis dels pros i contra de les formes d'edicions, necessitat d'afegir als que ja hi treballaven nous membres, de manera que la cosa passés eficacment i responsablement avançant solució dels problemes econòmics. El vaig donar una pesta que no ho sabessin Mossén Alminà i Alcon, la cordialitat amb els quals era total; no sé les hores que hauré perdut parlant amb ells, crec que m'hauré perdut més fier fer mosa que per no tenir-los al corrent. Aquest treball començà a l'octubre del 1931.

A mesura que avançava el treball, vaig veure que no era possible una responsabilització exclusiva de part de l'arxidiòcesi de València sense comptar amb les diòcessis igualment interessades de Sogorb-Castelló i Oriola-Alacant. Ho vaig consultar amb Mossén Alcon i Alminà i amb el Doctor Gea i aquest em digué que calia una petició que aringués d'una entitat diocesana com la Comissió de Litúrgia de València. Vaig fer la sol·licitud que firmés Mossén Alminà com a president de la Comissió. La data era el 9 de setembre del 1931. En ella demanàrem bàsicament el nomenament d'un Bisbe que es responsabilitàs en nom dels altres, tal com ho feia fer el Doctor Font i Gol en el seu temps i una delegació formal de les tres diòcessis pels qui treballàrem en la preparació dels textos. En la petició demanàrem urgentment aquesta delegació per a poder anar avanç.

En el més de novembre del 1931 "Grafiques Soler" i "L'Institució Garcia" im comunicaren que era el temps apte per a passar avanç en l'obra projectada.

Un servidor prou sabia que no tenia cap autoritat per a dur la cosa avanç i vaig cridar als

señors clérigos i sacerdots per tal que em diquessent la darrera paraula. Reunits a la saleta que hi ha davant l'espai diocesà em dijeron ellos señores clérigos que la resposta dels bisbes a la petició no havia vingut, interpretant que no s'havia pres en consideració el fet de les edicions litúrgiques i que com ho férem abant en l'edició del llibre d'oficis, la Comissió Diocesana de València podria prendre la responsabilitat. En va dir si tenia resolt el problema econòmic i vaig respondre que els señors Joan Senent, Martí Domínguez, el senyor Soler mateix i el senyor Joan Segura de Lago prenien la responsabilitat econòmica. Em posaren dificultats de què ho fes "linotipies García" per tenir els tipus iells i era manifestaren el que varen haver de suferir en l'edició del llibre d'oficis.

Al final de la reunió vaig rebre, la que diríem responsabilització de part d'ells per a anar endavant: ellos señores clérigos ho feia en nom de la Comissió Diocesana de litúrgia, ellos señores clérigos representava moralment els membres del País Valencià a la Comissió Interdiocesana de versions al català (Barcelona).

Ains la cordialitat que era normal, vaig presentar al doctor Gea les proves de les galeries, simplement per a saber si li agradaven. Mai no m'havia figurat que anàs fora de llei.

El doctor Gea va pensar que estaria bé que les veïns don Jesús Gla i els membres del Consell de Govern de la Diòcesi, que casualment estaven reunits al costat

Els va agradar la solució d'edició manual, em diqueren que trobaven era necessària l'edició gressa del llibre d'oficis, perque damunt l'oficis no es podria llegir.

Don Jesús Gla em va demanar amb quina autoritat treballava en allò, un servidor va explicar que m'havia cridat ellos señores clérigos i que després d'u-

amy encara no tenia el nomenament; que havien demanat, feia dos mesos llargs, la delegació de part dels Bisbes i no en teníem resposta; i que ablossen eliminària i estessén Alcon m'havien dit que anàs avant.

Don Jesús Pla va dir que no havia vist tal petició. Un servidor va dir que en tenia una còpia¹³ de la petició entregada i que estava a la seua disposició.

Pocs dies després, don Jesús Pla em va demandar els textos, perquè els volia fer examinar a perts abans de seguir avant. Els textos estigueren en mans de don Jesús Pla per més de dos mesos, acabats els quals, i després de presentar-li un memoràndum del mètode seguit en l'elaboració, van ser retornats amb l'ençàrec que podíem continuar, amb l'única condició que els membres de la Comissió Interdiocesana de Barcelona estiguesssen d'accord (Sr. Sanchis Guarner, abesser episcopal Flors, abesser Lluís Alcon, un servidor també des del mes d'abril), abesser Alcon, a l'interim em va expressar per primera vegada, en els moments de dificultat, el seu desig de deixar-ho tot.

En el mes de febrer vaig anar juntament amb abesser Alminiana a parlar als Bisbes, reunits a cíbontxa da, d'amunt la qüestió dels textos, misses dels patrons, etc. Hi vaig anar amb abesser Alminiana, continuarem totalment d'accord.

En el mes de maig vaig saber alguna cosa de la constitució de la comissió

En el mes de novembre es constituix, fins llavors havíem anat totalment conjuntats i treballant fonamentats en les paraules de Don Jesús Pla. D'après de tot això que estem vivint ara.

S'es que vaig saber que no volia l'ordre de don Jesús Pla que podíem seguir avant, que em parlaren del mètode a seguir per la comissió en l'aprovació, no s'ha canviat ni una sola lletra. Estant com estava

a punt de passar a la impremta, ha quedat tot bloquejat des de novembre.

Per tant, si hi ha peccat d'alguna cosa ha estat d'exèss de consulta i petició de permisos respecte als Bisbes, a tots els membres que treballaren en l'edició i d'una manera especial respecte als mossens Alfon i Alminiana"

Al final de la reunió presentaren renúncia de pertànyer a ella Mossén Alfon i Alminiana. Esto va ser acceptada. El mossén Alfon li va ser acceptada la renúncia al càrrec de secretari, que s'ofri al senyor Ferre el qual no acceptà perquè digué que convenia fer un capellà. El Pare Autort digué que el moment oportú de l'elecció seria quan s'incorporassen els nous membres sol·licitats.

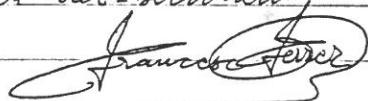
Abans d'acabar la reunió, el President de la Comissió va demanar el parecer sobre la necessitat de la petició als Sessors Bisbes de la Província Eclesiàstica d'amunt la designació d'un Bisbe responsable; l'edició grossa del llibre d'altar; demanar que la Comissió tinga el dret de fer el jutjament de conformitat amb l'original, sobre qualsevol edició de textos litúrgics en llengua vernacula, promoguda per persones o entitats diferents de la mateixa Comissió, abans que els Bisbes donen "l'imprimatur"; d'una manera molt urgent demanar l'aprovació "ad experimentum" de les misses dels Patrons presentades ja fa temps. La Comissió donà el vot de confiança per a la redacció de la petició corresponent al President.

Malgrat totes les necessitats anotades, sempre hi va regnar la caritat de la qual llegírem l'elogi d'ella fet per Sant Gau en la lectura del començament. Acabà la sessió a les 10'30 de la nit.

El vice-secretari,

dist i plan

El president

Pere Pau Tor

~~Horrible~~
 M. Dani
 Víctor
 Telesforo Ulla
 Ramon Serradell

Acta número 30

El dia 16 de maig del 1975, a les 6'30 de la vesprada i en la Parroquia de Sant Pere Pàqual, es reuneix la Comissió sota la presidència de l'abogat Pere Piñart.

El president informa, que la reunió té per principal motiu, el conèixer el jui dels membres de la Comissió sobre l'acta de la reunió del 21 de febrer, que encara no havia estat confeccionada fins ara i estampar les seues firmes en cas d'aprovació o bé consignar les seues reserves si feia el cas per a transcriure-les en acta, seguit també en aquest cas, una vegada consignades la forma de cadascú.

El president va dir en primer lloc, que es troava amb el deure de transmetre la manca de sentir dels alacantins de la Comissió, que immediatament després de la reunió del 21 de febrer, el foren concièxidor del disgust que els havia produït la instrumentalització del jui dels membres de la Comissió, que més que fer surar la ciència i l'objectivitat de les coses, s'havia hagut d'anar a fer conessions per a poder fer eixir al públic l'edició. Els no comprenien per què el doctor Sanchis Guarner i els altres membres havien fet les conessions i si demanaren que actuals com millor salés per a què la cosa no passés aviat, per tal que l'edició seguirà exactament tal com lluïssetrement estava programada. Li diqueren, senzillament, que difícilment podríen explicar a qualsvol en estancant, que certes ~~for~~ mes grammaticals havien estat admeses per a fer conessions a l'abogat estacion i Alminiana.

Immediatament es discutió d'una manera especial sobre les formes en etc, sícs... esa, esques... per a les que havia estat admés el canvi en sic. Els que les admeteren manifestaren que tal com estava exposat en el pergeó del jui en contra del Pare Piñart havia estat per pura conciliació que

ho havien admés. El doctor Sanchis Guarner demandà ser posat en acta la motivació de ciència filològica, que exigia el bandejament de les formes en ixc. El raonament és aquest:

"La forma en ixc és una evolució motivada per la tendència a la palatalització, que s'observa en diversos parlars valencians. El díltong "ei" quan és àton es redueix a "i" icede en compte d'"eicida". Així mateix la "s" final de sil·laba darrer de "i" tendeix a palatalitzar-se i a esdevenir "x" si la sil·laba següent comença per consonant, per exemple "mixca" "ixca"; així, per analogia, una forma com "patersca" s'ha convertit en "patixca" i posteriorment en "patixxa". Aquesta evolució no s'ha produït abans del segle XVIII i, per això no es troba en cap dels textos clàssics, ni tan sols en els de l'època barroca. Després de l'any 1950 els escriptors valencians fan, i tot en les publicacions dirigides al gran públic empran amb regularitat les formes "esci" "sices" ... i en el subjuntiu "esca", "esques" ... quedant les formes en "ixc" "ixca" reduïdes a la literatura de caràcter molt popular com per exemple llibrets de falla."

Es recordà a més respecte a l'obsessió que els textos "no han de ser catalans", que aquestes formes usades avui en la literatura de València i Balears, les clàssiques, són diferents de les barcelonines (ofereixen compte de "oferesca")

Segui un canvi d'impressions sobre els raonaments que foren admesos per tots; en conclusió es va veure clar que la tradició de llenguatge digne per a quelquero llibre litúrgic, tradició concretada en les normes vigents de l'Església, no podia admitir les formes vulgars en "ixc"; que si bé parçix que no toca a la litúrgia inicià en solitari aquesta dignificació del llenguatge, també es inquestionablement veritat, que des del moment que avui tota la literatura normal torna a usar els inscre

ment en "csc" com els clàssics, no podem constituir a la litúrgia ^{en} una espècie, diríem, "d'ovella negra" dins la literatura actual de certa alçada; per tant, amb el consentiment de tots, es retracta la concessió de què les formes en "csc" passassen a "icc" en els textos litúrgics.

Es va veure també la gran necessitat de què la Comissió constituís uns cursos d'ensenyament de llengua, possiblement en connexió amb la Paraula Cristiana, per a anar formant lingüísticament als ministres de la litúrgia. Per exemple, es veié molt clarament, que una vegada escrit correctament, les formes en "csc" no hi havia dificultat en pronunciar-les tal com ho diu el poble en "icc". Si bé és veritat que hi ha esglésies que ho fan molt bé, n'hi ha d'altres que pequin per excessivament vulgar: el poble ha de sentir un llenguatge digne no vulgarot. Per tant la Comissió s'hauria d'ocupar de l'adquisició d'aquest punt mitjà de dignitat i popularitat en tots els ministres de la paraula litúrgica.

El doctor Sanchis Guarner va explicar, que ell s'havia assabentat de com havia donat el Centre de Cultura Valenciana el seu jui a la consulta feta pel doctor Gea: El president, Baró de Terrateig, va comunicar als reunits que havien rebut petició de part de l'arquebisbat, que s'havien de pronunciar sobre si el text litúrgic per a València havia de ser català o valencià. La resposta va ser que havia de ser valencià i amb aquesta superficialitat i sense la menor anàlisi va ser juditat així el treball de tantes hores de la Comissió.

El president va informar dels següents punts: que en principi havia resolt la qüestió econòmica de l'edició. Això no obstant, segons el primer pressupost, per la demora tan llarga en l'aprovació es patiria un augment considerable de preus.

en diversos capítols.

S'a informar també que ja s'havien enviat les cartes als senyors Bisbes demandant el seu jui sobre el treball fet. Els membres de la Comissió havien estat consultats pels Prelats en ordre a donar la resposta.

El senyor Valor, el farem d'hort van informar de la visita que feren a Alacant el dia de març passat, per a saludar al doctor Barrachina, juntament amb els tres membres alacantins de la Comissió. ell mateix temps que va ser informat de diferents punts i extrems de la Comissió, es va tractar del pla d'estudiar el misteri d'Elx, a l'objecte de presentar el respectiu informe a la Santa Seu, per a obtenir-ne l'aprovació com a acte litúrgic.

El president va indicar, que s'havia de continuar el treball amb els altres nombrosos textos litúrgics que encara faltaven mirar, per tal de fer l'edició valenciana de tota la litúrgia; però la manera de sentir de tots va ser que la Comissió no podia anar avant sense un reglament, sense ser una veradadera Comissió dels Bisbes; si després de cadascun dels nostres treballs s'ha d'anar a Cat. Penat, Centre de Cultura Valenciana, etc., possiblement seria millor que els senyors Bisbes comissionasssen, ja des del principi, en aquestes entitats el treball de preparar els textos litúrgics.

Amb tristesa constatarem una vegada més, que sembla manifestar una falta de voluntat col·lectiva, de la que demanara compte la història, la lentitud amb què a València són elaborats els textos litúrgics (des del 1964 les edicions són insignificants al costat de les que ha fet Catalunya i les que han fet les Balears), considerarem francament decepcionants, la quantitat de recoll i dificultat amb què hem topat, per a l'aprovació d'un textos litúrgics, ja admesos com a definitius per la Santa Seu.

Els va determinar que aquesta acta no es firmaria fins que primerament el Doctor Gea i després els senyors Estlcon i Elminiana, que no han estat presents a la reunió, s'hagen assabentat del contingut de l'acta numero 19 i exercit el dret de fer notar en aquesta acta qualsevol cosa que troben de l'anterior a dir. Una vegada coneguts per tots els membres els parers comentats, se firmarà la present acta cas d'haver-hi conformitat.

Acaba la reunió a les 8 de la nit

Tal com estava acordat ha estat presentat el llibre per a qui s'assabontassen del seu contingut el Doctor Gea i els Reverends Elminiana i Estlcon. Estos sin hui Estlcon ha demanat que es posés en acta el contingut total del seu escrit de la duplicitat de proposicions cosa que es fa tot seguit:

El criteri d'uns (Grup A)

Príncipi: en els texts litúrgics cal usar sempre d'un llenguatge literari, acostat al clàssic.

Segons aquest principi:

1.- Els pronoms personals forts de 1ª i 2ª del plural deuen ser sempre nosaltres i vosaltres

2.- davant verb deuen usar-se sempre els pronoms personals débils en les seues formes reforçades ens i us. Però pot usar-se vos en principi de paraula i darrere consonant

3.- Els pronoms i adjetius demostratius deuen ser sempre: aquest, aqueix, aqueixa, aquests, aqueixos, aquestes, aqueixes

El criteri d'altres (Grup B)

Príncipi: en els texts litúrgics cal usar sempre d'un llenguatge correcte, popular i viv.

Segons aquest principi creiem que:

1.-... deuen ser nosaltres i vosaltres: en tot el nostre regne es diu altre i no altre, la caiguda de la l no és un cas únic: colp = cop

2.-... deuen usar-se sempre les formes plenes nos i vos; però en precedir-les paraula acabada en vocal (mai no díltong), prodrien usar-se les reforçades ens i us en poesia sobretot, per raó de sinaleja

3.- deuen ser sempre: est, eix, esta, eixa, estos, eixos, estes, eixes

- 4.- les paraules i sil·lables agudes aca- bades en e, en i es sempre deuen por tar l'accent greu. (')
- 5.- les paraules agudes acabades en st, xt i sc sempre deuen fer el plural afegint la sil·laba os
- 6.- En la conjugació dels optatius les desinències deuen ser sempre: en s:
- 1.- as, asses, as, assem, asseu, assen
  - 2.- és, esses, él, éssem, ésseu, essen
  - 3.- is, ises, is, istem, isseu, issen
- 7.- En els presents d'indicatiu i subjuntiu de la 3^a, els increments dels incoatius deuen ser sempre:
- P. ind: exc, exes, et-eixen
 P. subj: exa, exes, exa-exuen
- 8.- L'indicatiu de llegir deuen ser sempre: llegirc, lleges, et-eixen
- 9.- L'imperfet d'indicatiu de dir, fer, veure (vore) sempre deu ser: vin, veieres, veis, veírem, veíren, veïren
- 10.- El preterit perfect d'indicatiu de veure (vore) sempre deu ser: vin, veieres, veis, veírem, veíren, veïren
- 11.- El plural de l'indicatiu de creure deu ser sempre creiem, creien.
- 12.- Estimar és preferible a amar i voler
- 6.- ... deuen portar-lo sempre agut si la e pronunciada, pel nostre poble, tancaada no oberta (')
- 7.- ... deuen fer-lo afegint una s preferentment
- 6.- ... deuen preferir-se les desinències en s:
- 1.- ara, ares, ara, arem, àreu, aren
  - 2.- era, eres, era, érem, erem, eren
  - 3.- ira, ires, ira, írem, íreu, íren
- 7.- ... deuen ser sempre:
- P. ind. iso, isos, it-ixen
 P. subj: isca, isques, isca-isquen. S'ta conjugació té l'avantatge que dona una vocal tònica uniforme a tota la conjugació
- 8.- ... deu ser: llig o llegis, lliges o llegires, llig o lligit-lligen o llegixen.
- 9.- ... deu ser preferentment: dia, fea, rea, crea, etc.
- 10.- ... deu ser sempre, vin, veres, vin, verem, veren, veren
- 11.- ... deu ser sempre creiem, creien
- 12.- Amar i voler són preferibles a estimar que el nostre poble a l'aprecia que té per les coses, no persones.

13. - El complement directe del introduir-se sense preposició. Per excepció s'introduïx amb la preposició a quan el complement directe és un pronom personal fort.
14. - L'article definit mentre lo es substituït modernament per el o allo'
15. - La fórmula de la Consagració deu dir: la sang vessada per...
16. - voces
18. - També per excepció s'introduïx amb la preposició a quan és un nom propi no precedit de cap determinatiu; i davant l'interrogatiu qui i l'adverbis on
14. - però convé conservar lo bé, sobretot quan l'ús d'el es pista a confusions en la frase.
15. - deu dir: la sang donada per... El nostre poble únicament usa el verb vessar en locucions fetes: com aigües vessants, la vessant de la teulada, etc.
16. - Preferentment bodes

Punts de coincidència

1. - Al intervocalíca en meua, teua, seua, meues, teues, seues.
2. - En la lectura pública podrà dir-se vore, vindre, tindre si estrianya a la gent oir veure, venir, tenir.
3. - evadir, nàixer, jauç, per nedar, nàixer, jeure
4. - Aci, aquí, allí, agò, això, allo'
5. - Algar i sixir per aixecar i sortir
6. - estabar i lluar; benaventurança i benaurança
7. - 2ª persona del present d'indicatiu de ser: ets millor que eres
8. - òrfens, homens, còvens, màrgens per orfes, homes, coves, marges
9. - juí i judici; servici millor que servei per no confondre-ho amb cervell
10. - hui, però avui darrere de la preposició de
11. - entropessar per ensopregar; afonar per enfonsar
12. - arena millor que sorra.
13. - davant de mi per davant meu; darrere de tu per darrera meu
14. - damunt d'ell per damunt seu; davall millor que sota
15. - dèbil i feble; pareixer i semblar; últim i darrer
16. - esbarcer i bardissa; tossal millor que turo
17. - salbuturia i saviesa; per tant i doncs

18.- prendre, acceptar per rebre, quan no perda sentit la
frase

Acomplida la diligència es tanca l'acta a 16
després dels

El vice-secretari

Rist i plan

El president

Pere Riu Tort

Acta núm. 21

El dia 21 de març del 1975, a les 8'30 de la vesprada i en la Paròquia de Sant Pere Pascual, es reuneix la comissió sota la presidència de l'obispo Pere Riu Tort

Després de publicar-se el ritual del sagrament de la Penitència s'ha creut de la màxima utilitat publicar-ne un extracte en la part dels sagraments del missal dominical i efectiu que al llarg d'aquests anys passats s'ha anat preparant, et l'enseny també s'ha considerat convenient posar un extracte de cada sagrament.

Els textos anteriorment no repassats han estat examinats i s'ha vist que no oferien cap canvi que no haguis estat acordat en anteriors sessions, recluint de fet a canvis de formes de conjugació, etc.

Es va examinar durant un cert temps el vocabulari que en edició apart acompanyaria el missal preparat per obispo Sorribes i repassat pel senyor Sanchis Guarnier, Mator, Ferrer i Riu Tort.

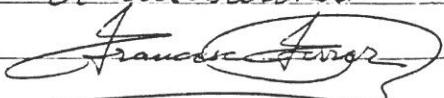
Acaba la sessió a les 8'30 de la nit

Rist i plan

El president

Pere Riu Tort

El vice-secretari

Florida

Acta nim. 22

El dia 22 d'abril del 1985, a les 13:30 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Pere Pàrgual es reuneix la Comissió sota la presidència de cebrossí Pere Piñart

Més vegada ençà el Ritual del Sagrament de la Penitència ha semblat oportú afegir un extracte dels altres Sagraments que, en principi, no havien de posar-se en l'edició del missal dominical i festiu.

S'l Fare Rintort ha presentat l'extracte dels Sagaments de la Confirmació, Comunió fora de la albissa, Sagaments dels estaballs i Ordre. S'han examinat els textos i els canvis són de poques paraules i totes d'acord amb les normes fixades en les actes anteriors.

El mateix temps han estat presents a l'examen les adaptacions de les tres pregaries eucaristiques de celebracions amb infants. El resultat de l'examen ha estat que s'havien de canviar sols les formules verbals de sempre i unes poques paraules ja anotades anteriorment. El mateix ha succeït amb la Fregària Eucarística de Reconciliació.

La Comissió Interdiocesana ha vist amb gran plaer l'afegitó d'aquests textos que proporcionaran als fidels, i en defecte de les edicions culturals, també per als ministres de la litúrgia els textos més bàsics de la nostra litúrgia. La Comissió Interdiocesana en veure acabada aquesta que podríem dir primera etapa del seu treball té el gran goig de veure la prontitud d'una edició que salvareà el que el País Valencià estigués mancat dels instruments de les edicions per a fer la litúrgia.

Malgrat el fet d'haver preparat el

vocabulari per a afegir en quadern apart al missal dominical i Festin ha dominat la idea que la gran quantitat de vocabularis existents ho fa innecessari.

Acaba la sessió, a les 8'30 de la nit

Blist i plan

El vice-secretari

El president

Juan Ferrer

Pere Riu Tort

Acta núm. 23

El dia 2 de febrer del 1916, a les 7'30 de la vesprada i en la Parròquia de Sant Pere Pasqual es reuneix la comissió sota la presidència de Mossèn Pere Riu Tort

En començar la reunió ens congratularem que el membre de la mateixa doctor el baró Samuel Sanchis Guarner haja guanyat l'oposició de la càtedra de Língüística Valenciana. La nostra alegria és la de tot el País Valencià. - El motiu bàsic d'aquesta reunió està en la necessitat de clarificar alguns aspectes que han dut a confusió certs articles apareguts en la premsa de la ciutat de València en contra del missal dominical i Festin que a darrera hora canvià el seu títol inicial amb el de "Llibre del Poble de Déu".

Els seus capítols són els següents.

1. És un llibre no oficial que conté textos oficials

2. d'Església sol una mateixa traducció litúrgica per a cada domini lingüístic

3. Per què s'ha posat la paraula "vessada"

en la consagració del avi

4. El llibre d'estat (el bisbat València)

S'han retocat alguns detalls del document base presentat a la Comissió, d'una manera especial s'ha admés per tots que la Comissió Interdiocesana no havia d'entrar en polemiques esteràils sinó que únicament havia de parlar a l'opinió pública a través dels mitjans de comunicació cas de fer-ho necessari l'adveniment d'algun punt.

La Comissió Interdiocesana felicita al Pare Pere Rius i Rist que després de tanta dilació hagi arribat a ser realitat la publicació.

Les membres assistents lamenten la no assistència sistemàtica dels obsservants olímpica i Alcon, malgrat ser puntualment convocats a les reunions.

Acaba la sessió, a les 8'30 de la nit.

Rius - plan

El vice-secretari

El president